

וַיֵּלֶךְ

VAYELECH/AND HE WENT
Devarim/Deuteronomy 31:1-30

Parashat Vayelech contains the smallest number of verses, only 30, of all the parashot in the Torah. It is the parasha that usually lies between Yom Teruah and Yom Kippur. These are some of the very last words that Moshe utters before he dies, so what are the important things he wants to tell his beloved Israelites?

He begins with reassuring them, since they will soon be without him as their leader. But, they need not worry as long as they are "strong, of good courage, and obedient to His commands." It is the eternal Elohim, not a man, who always goes before them and will give them success from their enemies: Devarim/Deuteronomy 31:3-6

"In the sight of all of Israel," Moshe publicly hands over responsibility to "Yehoshua/Joshua." "All Israel" would see the confidence that Moshe had in Yehoshua as the one to take over leadership:

Devarim 31:7-8

Moshe then commands them to "read the Torah" at the "Feast of Tabernacles," at the end of "every seven years": Devarim 31:10-11

Then in a dramatic commissioning, יהוה makes a public appearance in the Tent of Meeting to "inaugurate Yehoshua":

Devarim 31:15 Now יהוה appeared at the tabernacle in a pillar of cloud, and the pillar of cloud stood above the door of the tabernacle.... 23 Then He inaugurated Yehoshua the son of Nun, and said, "Be strong and of good courage; for you shall bring the children of Israel into the land of which I swore to them, and I will be with you."

Moshe finished writing the "Book of the Torah" and handed it over to the Levites for safe-keeping. But his words to them do not sound exactly encouraging:

Devarim 31:26 "Take this Book of the Torah, and put it beside the ark of the covenant of יהוה your Elohim, that it may be there as a witness against you; 27 "for I know your rebellion and your stiff neck. If today, while I am yet alive with you, you have been rebellious against יהוה, then how much more after my death? 28 "Gather to me all the elders of your tribes, and your officers, that I may speak these words in their hearing and call heaven and earth to witness against them. 29 "For I know that after my death you will become utterly corrupt, and turn aside from the way which I have commanded you; and evil will befall you in the latter days, because you will do evil in the sight of יהוה, to provoke Him to anger through the work of your hands."

I would like to focus on verse 27. This verse is written in what is known in Hebrew as *kal vachomer* – that is, an

וַיֵּלֶךְ

VAYELECH/EN HIJ GING
Devarim/Deuteronomium 31:1-30

Parashat Vayelech bevat het kleinste aantal verzen van alle parashot in de Tora, slechts 30. Het is de parasha die gewoonlijk tussen Yom Teruah en Yom Kippur komt. Dit zijn enkele van de allerlaatste woorden die Moshe uitspreekt voordat hij sterft, dus wat zijn de belangrijke dingen die hij zijn geliefde Israëlieten wil vertellen?

Hij begint met hen gerust te stellen, omdat zij spoedig zonder hem als hun leider zullen zijn. Maar ze hoeven zich geen zorgen te maken zolang ze "sterk, met goede moed en aan Zijn geboden gehoorzaam" zijn. Het is de eeuwige Elohim, niet een man die hen altijd voorgaat en hen overwinning zal geven over hun vijanden: Devarim/Deuteronomium 31:3-6

"Voor de ogen van heel Israël", draagt Moshe publiekelijk de verantwoordelijkheid over aan "Yehoshua/Jozua."

"Heel Israël" zou het vertrouwen zien dat Moshe in Yehoshua had als degene die het leiderschap zou overnemen: Devarim 31:7-8

Moshe beveelt hen dan om aan het eind van "elke zeven jaar" de Tora voor te lezen, "bij het "Loofhuttenfeest": Devarim 31:10-11

Dan verschijnt de HEERE op een indrukwekkende wijze bij de installatie in de tent der samenkomst om "Yehoshua in zijn ambt te bevestigen":

Devarim 31: 15 Nu verscheen de HEERE in de tabernakel in een wolkkolom en de wolkkolom stond boven de deur van de tabernakel 23 Toen bevestigde Hij Yehoshua, de zoon van Nun, in het ambt en zei: "Wees sterk en moedig, want u zult de kinderen van Israël naar het land brengen waarvan Ik hun gezworen heb, en Ik zal met u zijn."

Moshe beëindigde het schrijven van het 'Boek van de Tora' en gaf het aan de Levieten ter bewaring. Maar zijn woorden tot hen klinken niet bepaald bemoedigend:

Devarim 31:26 "Neem dit boek van de Tora en leg het naast de ark van het verbond van de HEERE, uw God, opdat het daar als een getuige tegen u zal zijn; 27 want ik ken jullie opstandigheid en uw stijve nek. Als jullie vandaag, terwijl ik nog bij jullie leef, tegen de HEERE rebel-leerden, hoeveel te meer dan na mijn dood? 28 Verzamel mij alle oudsten van uw stammen en uw oversten, opdat ik deze woorden kan spreken terwijl ze het kunnen horen en hemel en aarde zal oproepen om tegen hen te getuigen. 29 Want ik weet dat u na mijn dood volkomen corrupt zult worden, en afwijken van de weg die ik u geboden heb; en in de laatste dagen zal u het kwaad overkomen, omdat u kwaad zult doen in de ogen van de HEERE, om Hem tot toorn te verwekken door het werk van uw handen. "

Ik zou willen stilstaan bij vers 27. Dit vers is geschreven op een wijze wat in het Hebreeuws bekend staat als *kal*

argument going from the light to the heavy. It means that what applies in a less important case will certainly apply in a more important one. The *kal vachomer* argument was one often used by Yeshua. Here's one example – Matthew tells the story of a man with a withered hand who was healed. The story begins with a question:

Matthew 12:10 *And behold, there was a man who had a withered hand. And they asked Him, saying, "Is it lawful to heal on the Sabbath?" -- that they might accuse Him.*

You will not find a verse anywhere in the Bible where healing on the Sabbath is against the Torah, but by 1st century rabbinic standards, a Sabbath healing was not permitted unless a person's life was in imminent danger. Yeshua answers with a *kal vachomer* interpretation:

Matthew 12:11 *Then He said to them, "What man is there among you who has one sheep, and if it falls into a pit on the Sabbath, will not lay hold of it and lift it out? 12 "Of how much more value then is a man than a sheep? Therefore, it is lawful to do good on the Sabbath."*

So now let's take another look at the *kal vachomer* argument of Devarim 31:27:

Devarim 31:27 "for I know your rebellion and your stiff neck. If today, while I am yet alive with you, you have been rebellious against יהוה, then how much more after my death?

- If today, while I am yet alive with you, you have been rebellious
- Then how much more after my death?

Moshe makes the point that since the children of Israel had rebelled and strayed against the Torah's instructions while he was with them guiding them and leading them in its requirements, then "how much more" would they stray from it "after his death"? The truth is, during the days of Moshe, it was much easier for them to gain understanding of a particular matter of Torah. They could just ask their question of Moshe or the assigned leaders and get an answer. If the matter was too confusing, the High Priest would give an answer that came from יהוה through the Urim and Thummim. Later it would become more difficult to interpret Torah, as the Israelites often justified their behavior based on their own interpretations.

Moshe describes them in verse 27 with two words:

- Rebellious (מְרִי. – *m'rie*)
- Stiff-necked (עֵרֶף קָשֶׁה - *oreph kasheh*)

As a nation, Israel is often described as being "rebellious" (מְרִי. – *m'rie*) against יהוה's commands as He led her in the wilderness, towards the Promised Land.

vachomer – d.w.z. met een argument dat van het licht naar zwaar gaat. Het betekent dat wat van toepassing is in een minder belangrijk geval zeker van toepassing zal zijn op een belangrijker geval. Het *kal vachomer*-argument werd door Yeshua vaak gebruikt. Hier is een voorbeeld - Matteüs vertelt het verhaal van een man met een verdorde hand die genezen werd. Het verhaal begint met een vraag:

Mattheüs 12:10 *En zie, er was een man, die een dorre hand had. En zij vroegen Hem en zeiden: "Is het geoorloofd op de sabbat te genezen?" - opdat ze Hem zouden kunnen beschuldigen.*

Je zult nergens in de Bijbel een vers vinden waar genezing op de Sabbat tegen de Tora is, maar volgens de rabbinse normen van de 1ste eeuw was een sabbatgenezing niet toegestaan, tenzij iemands leven in gevaar was. Yeshua antwoordt met een *kal vachomer*-interpretatie:

Mattheüs 12:11 *Toen zei Hij tot hen: "Welke man is er onder jullie die één schaap heeft, en als het op de sabbat in een kuil valt, het niet vastgrijpt en het er uit zal heffen? 12 Van hoeveel meer waarde is dan een mens dan een schaap? Daarom is het geoorloofd goed te doen op de sabbat. "*

Dus laten we nu nog eens kijken naar het *kal vachomer* argument van Devarim 31:27:

Devarim 31:27 *want ik ken jullie opstandigheid en uw stijve nek. Als jullie vandaag, terwijl ik nog bij jullie leef, tegen de HEERE rebelleerden, hoeveel te meer dan na mijn dood?*

- Als jullie vandaag rebelleerden, terwijl ik nog bij jullie leef,
- Hoeveel te dan meer na mijn dood?

Moshe beweert dat aangezien de kinderen van Israël in opstand gekomen en afgedwaald waren van de instructies van de Tora terwijl hij met hen was, hen begeleidde en leidde in wat vereist werd; "hoeveel te meer" zouden zij er dan "na zijn dood" van afwijken? De waarheid is dat het tijdens de dagen van Moshe veel gemakkelijker voor hen was om een bepaalde kwestie van de Tora te begrijpen. Ze konden hun vraag aan Moshe of de toegewezen leiders voorleggen en een antwoord krijgen. Als de zaak te verwarrend was, zou de Hogepriester een antwoord geven dat van de HEERE afkomstig was door de Urim en Thummim. Later zou het interpreteren van de Tora moeilijker worden, als de Israëlieten hun gedrag vaak met hun eigen interpretaties rechtvaardigden. Moshe beschrijft hen in vers 27 met twee woorden:

- Rebels (מְרִי. - *m'rie*)
- Stijfnekkig (עֵרֶף קָשֶׁה - *oreph kasheh*)

Als natie wordt Israël vaak beschreven als "rebels" (מְרִי. - *m'rie*) tegen de geboden van de HEERE ingaand terwijl Hij haar in de woestijn naar het Beloofde Land leidde.

Devarim 9:7 "Remember! Do not forget how you provoked יהוה your Elohim to wrath in the wilderness. From the day that you departed from the land of Egypt until you came to this place, you have been rebellious against יהוה .

Psalm 78:8 And may not be like their fathers, A stubborn and rebellious generation, A generation that did not set its heart aright, And whose spirit was not faithful to El.

Psalm 78:40 How often did they rebel against Him in the wilderness, And grieved Him in the desert!

Yet in the midst of Israel's "rebellion" and following Elohim's subsequent anger, they will "remember the days of old." In fact, they will remember "Moshe." They will look for the One who put His "Holy Spirit within them."

Isaiah 63:10 But they rebelled and grieved His Holy Spirit; So He turned Himself against them as an enemy, And He fought against them. 11 Then he remembered the days of old, Moshe and his people, saying: "Where is He who brought them up out of the sea with the shepherd of His flock? Where is He who put His Holy Spirit within them?"

The other words used to describe the future Israelites are "stiff-necked" (עֲרֵךְ קֶשֶׁה - oreph kasheh). It is sometimes translated as "stubborn." That literally is a trait that signifies going one's own way. Rather than yielding to the designated authority, a "stiff-necked" person follows his own path, makes his own rules, and lives by his own values.

Proverbs 16:25 There is a way that seems right to a man, But its end is the way of death.

Isaiah 5:20 Woe to those who call evil good, and good evil; Who put darkness for light, and light for darkness; Who put bitter for sweet, and sweet for bitter! 21 Woe to those who are wise in their own eyes, And prudent in their own sight!

Proverbs 21:2 Every way of a man is right in his own eyes, But יהוה weighs the hearts.

When the Israelites turned away from Yah's commandments and began to worship the golden calf, יהוה describes them as "stiff-necked":

Shemot/Exodus 32:9 And יהוה said to Moshe, "I have seen this people, and indeed it is a stiffnecked people!

In order to stop being "stiff-necked," the Israelites were told to "circumcise their hearts":

Devarim 10:16 "Therefore circumcise the foreskin of your heart, and be stiff-necked no longer.

During the time of the Judges, the chosen people went around and around repeating the same behavior, "stubbornly" doing their "own thing":

Devarim 9:7 "Herinnert u! Vergeet niet hoe u uw Elohim tot toorn wekte in de woestijn. Vanaf de dag dat u uit het land Egypte vertrok totdat u naar deze plaats kwam, was u rebels tegen de HEERE.

Psalm 78:8 En mogen zij niet zijn zoals hun vaders, een koppig en opstandig geslacht, een geslacht dat zijn hart niet op het juiste richtte, en wiens geest niet trouw was aan El.

Psalm 78:40 Hoe vaak rebelleerden zij tegen Hem in de wildernis en bedroefden Hem in de woestijn!

Maar te midden van Israël's "rebellie" en de daaropvolgende woede van Elohim, zullen ze zich "de dagen van vroeger" herinneren. In feite zullen ze zich "Moshe" herinneren. Ze zullen uitkijken naar Degene die zijn "Heilige Geest in hen legt".

Jesaja 63:10 Maar zij rebelleerden en bedroefd zijn Heilige Geest; dus keerde Hij zich tegen hen als een vijand, en Hij vocht tegen hen. 11 Toen herinnerde hij zich de dagen van vroeger, Moshe en zijn volk, en zei: "Waar is Hij die hen uit de zee heeft gebracht met de herder van Zijn kudde? Waar is Hij die Zijn Heilige Geest in hen legt?"

De andere woorden die worden gebruikt om de toekomstige Israëlieten te beschrijven, zijn "hardnekkig" (עֲרֵךְ קֶשֶׁה - oreph kasheh). Het wordt soms vertaald als "koppig". Dat is letterlijk een eigenschap die betekent dat men zijn eigen weg gaat. In plaats van aan de aangewezen autoriteit toe te geven, volgt een "hardnekkig" iemand zijn eigen pad, maakt zijn eigen regels en leeft volgens zijn eigen waarden.

Spreuken 16:25 Er is een weg die een mens goed lijkt, maar z'n einde is de weg des doods.

Jesaja 5:20 Wee hun die kwaad goed noemen, en goed kwaad; die duisternis voor licht en licht tot duisternis stellen; die bitter tot zoet stellen en zoet tot bitter! 21 Wee dengenen, die wijs zijn in hun eigen ogen, en verstandig volgens hun eigen zicht!

Spreuken 21:2 Elke weg van een mens is juist in zijn eigen ogen, maar de HEERE weegt de harten.

Toen de Israëlieten zich van de geboden van Yah afkeerden en het gouden calf begonnen te aanbidden, beschrijft de HEERE hen als "hardnekkig":

Shemot/Exodus 32:9 En de HEERE zei tegen Moshe: "Ik heb dit volk gezien en het is inderdaad een hardnekkig volk!

Om een einde te maken aan hun "stijve nek", werd tot de Israëlieten gezegd van "hun harten te besnijden":

Devarim 10:16 "Besnijd daarom de voorhuid van uw hart en wees niet langer hardnekkig.

Ten tijde van de Rechters trok het uitverkoren volk rond en herhaalde hetzelfde gedrag, "koppig" hun "eigen ding doen":

Judges 2:19 *And it came to pass, when the judge was dead, that they reverted and behaved more corruptly than their fathers, by following other gods, to serve them and bow down to them. They did not cease from their own doings nor from their stubborn way.*

"Rebellious" and "stiff-necked." These words have been used to describe Israel, from the time they left Egypt, now, and into the future. Sadly, as part of Israel, that also is pretty descriptive of us. What is the solution? יהוה, in His mercy, has given the solution as the 613th and final commandment of the Torah:

Devarim 31:19 *"Now therefore, write down this song for yourselves, and teach it to the children of Israel; put it in their mouths, that this song may be a witness for Me against the children of Israel.*

The actual Song of Moshe, which we will study next week is the antidote. The song won't sugar coat our faults, but it will be a "witness" of His overriding mercy and His faithfulness to the covenant. And "all the words of this Torah"..."this is life:

Devarim 32:45 *Moshe finished speaking all these words to all Israel, 46 and He said to them: "Set your hearts on all the words which I testify among you today, which you shall command your children to be careful to observe -- all the words of this Torah. 47 "For it is not a futile thing for you, because it is your life.*

Shabbat Shalom!
Ardelle

Richteren 2:19 *En het geschiedde, als de rechter dood was, dat zij terugkeerden en zich nog verdorvener gedroegen dan hun vadersen, door andere goden te volgen, om die te dienen en zich voor die te buigen. Ze stopten niet met hun eigen daden, noch met hun eigenzinnige weg.*

"Opstandig" en "halsstarrig". Deze woorden werden gebruikt om Israël te beschrijven, vanaf het moment dat ze Egypte verlieten, nu en in de toekomst. Helaas beschrijft dat ook behoorlijk ons, als deel van Israël. Wat is de oplossing? De HEERE heeft in Zijn genade de oplossing gegeven als het 613de en laatste gebod van de Tora:

Devarim 31:19 *"Nu dan, schrijf dit lied voor uzelf op en leert het aan de kinderen van Israël; stopt het in hun mond, opdat dit lied een getuigenis voor Mij zal zijn tegen de kinderen Israëls.*

Het eigenlijke Lied van Moshe, dat we volgende week zullen bestuderen, is het tegengif. Het lied zal onze fouten niet in de schaduw stellen, maar het zal een "getuigenis" zijn van Zijn allesoverheersende genade en Zijn trouw aan het verbond. En "alle woorden van deze Tora" ... "dat is leven:

Devarim 32:45 *Moshe eindigde al deze woorden tot heel Israël, 46 en Hij zei tegen hen: "Zet uw hart op alle woorden die ik vandaag onder u betuig, welke u uw kinderen zult bevelen zorgvuldig na te leven - al de woorden van deze Tora. 47 Want het is niet iets nutteloos voor u, omdat het uw leven is.*

Shabbat Shalom!
Ardelle